Deo optimo maximo uni & trino, Virgini Deiparæ, & ſancto Lucæ orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA.

Quodlibetariis diſputationibus, manè diſcutienda in Scholis Medicorum, die Jovis decimâ-quartâ Decembris.

M. MATTHÆO THUILLIER, Doctore Medico, Præſide.

Eſt-ne ſalivalis ſuccus præcipuum chyloſeos inſtrumentum?

IN ſolido & fluido poſita eſt corporis humani œconomia. Solidum dixeris filamenta illa albida plùs minùs tenuia, parva, tenſilia ex quibus veluti totidem tubulis oſſa, tendines, muſculi, vaſa ſanguinea &c. contexuntur. Fluidum verò ſanguinem, ex quo cæteri quot quot humores velut ex uno perennique fonte derivantur. Partes ſolidæ in ipſo ovulo reperiuntur. Inertes quidem ex ſe, nulliuſque participes motûs, niſi communis partibus matris. Proprius autem à ſpiritu ſeminis virilis inchoari exigit. Quamprimùm exigua embryonis moles reſerata eſt, quot vires acquirit eundo! creſcere enim non deſinit ovum explicatum in homuncionem. Tunc hic à matre pro alimento carpit chylum. Nihil unde vel paucum eſt quod excernatur, penus inutile factum; neque enim amnio contentus liquor ſudor eſt & urina. Adoleſcens ibi magis ac magis fœtus nonum vix menſem attigit, ut egreſſum moliatur, capite procumbens pudoris clauſtra petit, reſerat. Aurâ jam potitus liberiore, eodem ferè alimento, ſed uberiori veſcitur, quia tunc multa diſſipat. Ætate provectior, majorem ſucci nutritii, cæterorumque humorum fraudem hunc pati neceſſe eſt, quam reſarcire indiget lautiori alimentorum ſuppellectile.

UBERRIMA eſt alimentorum copia. Multa ex vegetabilium, ex animalium familiâ plurima & exquiſita depromuntur. Alia cum, alia ſine artis apparatu edilia: nulla autem nutriendo corpori idonea niſi priùs aſſumantur ore, præviumque ibi, ſi ſolida, attritum, colliſumque ſubeant. Ad id enim officii utraque maxilla dentibus armatur, quarum triplicem, natura, familiam inſtituit in homine, utpote qui præ cæteris animantibus omnis generis alimentorum varietate gaudet. Alimenta itaque attrita & diviſa plus acquirunt ſuperficiei, adeoque energiæ ſolventis in ventriculo magis patent, ac deglutitio facilior evadit, non proprio pondere (relativa enim, non abſoluta eſt corporum gravitas) non aëris atmoſphærici impulſu ventriculi fundum alimenta petunt. Lingua deglutitionem inchoat: perficiunt pharyngis muſculi: alimenta ſic in ventriculum detruſa, indigent macerari ulteriùs, digeri, diſſolvi. Quæ priùs enim erant variis diſtincta coloribus, unius tùm, lactiſque ſimilis, coloris fiunt; atque ex variis variè congeſtis fit chylus unus. Hæc rerum longè diſcrepantium mutatio, chyloſis nuncupatur, quam in ventriculo penitùs abſolutam affirmare licet. Alia enim eſt chyli confectio, alia ejuſdem ſecretio; illius officina ventriculus, hujus inteſtina: hanc abſolvit bilis unâ cum ſucco pancreatico, illam potiſſimùm perficit ſalivalis ſuccus.

CHYLOSIN coctione confici opinio fuit veterum, ſed apud eruditos recentiores & melioris notæ phyſicos, dudum exolevit. Neque felicior erit fermentationis conjectura, quam ſub ſpecie quâdam veriſimilitudinis diù promulgatam litteratorum medicorum familia credulis & ſimplicibus reliquit. Alimentorum ſolutione nodum hunc expedire malunt. Quàm verò à ſcopo veritatis aberrant! qui acidi in ſthomaco ſtabulantis, ex arteriarum oſtiolis uſque deflui operâ ſolvi alimenta arbitrantur. At poſitâ, nec conceſsâ hujus exiſtentiâ, cui autopſia refragatur, acidum eſſe menſtruum univerſale quis unquam aſſeruit quale eſſe deberet, ut omnis generis edulia unâ veluti clave reſeraret? magnum inter ipſa acida diſcrimen eſſe nemo neſcit. Acetum faciliùs plumbum; ſpiritus vitrioli ferrum; aqua fortis reliqua metalla, non aurum aggreditur. Atteri, comminuique magis ac magis alimenta non illepidè docenr quidam eruditi, per trituram (inquiunt) alimentorum ſolutio incipit in ore, integram facit ventriculi commolentis motus reciprocus. At at! urna ſatis capax ventriculus non niſi remiſſo atque inſenſili motu, ſpatio temporis exiguo eduliorum compagem in ſegmenta tundit minutiſſima, quæ vix piſtillum aut malleus repetitis ictibus aſſequatur. Præterea multiplicis alimentorum coloris in lacteum commutatio uno partium colliſu, ſine menſtruo ſolvente, haud facilè concipi poteſt. His adde chyloſin non tàm alimentorum moliturâ perfici, quàm eorum ſolutione, aut potiùs extractione, quæ corpori nutriendo, cæteriſque animalis commodis cedere debent. Hoc ſolventis idonei opus eſt, non cæci trituræ commolentis impetus.

SOLVUNTUR minus alimenta quàm ex ipſis extrahuntur partes quædam in chylum abituræ; cæteræ menſtrui vim eludunt per aluum eliminandæ. Menſtruum illud eſt ſalivalis ſuccus, quippe qui cum plurimis (ſi non omnibus) & eſculentis & potulentis, commodè jungi poteſt; quin etiam omnibus ferè ac ſingulis liquoribus tum acidis, tum alkalicis variiſque ſpiritibus hic ſe ſe admiſceri patitur. Particulis conſtat aqueis, ſalinis & oleoſis. Aqueæ & oleoſæ viam ſibi facilè parare poſſunt, vires addunt ſalinæ, quæ rigidis veluti totidem aculeis concretorum poros ſubire valent, ſtrictamque eorum compagem penitùs reſerare: ſic priſtina partium junctura ultrò invertitur, quæ rigida priùs duraque fit mollis pulti-formiſque eduliorum commiſſura. Chylus autem quandiù maſſæ adhuc inexiſtit, chymus veteribus audit, & tùm colorem, ut plurimùm alimentorum ſervat, aut communem cum illo obtinet, non niſi poſt ſecretionem albi coloris conſpiciendus; neque colorem hunc ab acido urinoſoque ſale repetas, ſed ex gelatinoſis partibus cum aqueis coeuntibus, quæ quoties commiſcentur albicantem colorem concedunt. Sic tinctura Benzoes rubicunda; Balzami de Capayua flava, reſina Jalappæ fuſca; ſemina diverſi coloris, cum aquis juncta, lacteum liquorem conſtituunt. In album autem colorem ſalivalis ſuccus, quàm ſit mutatu facilis, docent experimenta chymica. Cum ſpiritu ſalis volatilis miſta ſaliva, lactis tenuioris inſtar apparet; & butyro antimonii ſi jungatur, in totum lacteſcit, cremoris que lactei faciem induit. Succo ſalivali ſubſidiariam tantum præbent operam cætera chyloſeos inſtrumenta. Duriorum attritione dentes, ſuis ventri culus fibris motricibus; dum enim anguſtatur abbreviaturque, alimenta ſubiguntur, dividuntur, attenuantur, atque à ſolvente commodiùs ſuperari poſſunt. Partium etiam adjacentium calorem ſuum ad chyloſin operam conferre quis neget? Quippe cum inde major accedat menſtruo vis & energia.

SALIVALI ſucco, ut ex trahendo ex alimentis chylo abundè ſufficeret, à naturâ proviſum eſt, quæ hunc ex tot fontibus, partim in ore, partim extrà os conſtitutis, aut immediatè, aut mediatè per canales in ventriculum deducit; atque ejuſdem generis eſt lympha glandularum Oeſophagi & ipſius ventriculi ut potè quæ ex eodem ſanguine, ab ejuſdem generis vaſis & glandulis conglomeratis & in eundem uſum ſeparari ſolet. Magni ad chyloſin momenti ejus ubertas, modò tamen probè ſit conſtitutus. Minus vegetum reddit chylum factus dilutior, viſcoſior alimentorum poros omnes uſque non penetrat neque dividit ſatis. Chyloſi etiam officit ſi ſalſus eſt vel amarus, vel dulcis, vel acidus. Nullius enim ſaporis eſſe debet & inſtar aquæ glutine quodam craſſioris factæ fluere. Perpetua fit hujuſce ſucci, nobis inſciis diù noctuque deglutitio. Cum in vacuo ventriculo uberior colligitur, movet ciborum appetentiam, tùm quod ea non adſint in quæ virtutem ſuam exerat, tùm quod ſpicula ſalina, quibus ſcatet, tunc minùs impedita factaque ſui juris, levi corroſione, aut irritatione potiùs Ventriculum afficiant. Is autem ventriculi ſenſus fames vulgò nuncupatur. Qui autem liquor famem excitat, is & chylificationis primarius opifex cenſeri debet.

Ergo ſalivalis ſuccus præcipuum chyloſeos inſtrumentum.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Alexander Petrus Mattot.
M. Claudius Bourdelin, Sereniſſimæ Ducíſſæ Burgundiæ, Medicus perpetuò ordinarius.
M. Joannes-Franciſcus Foy-Vaillant.
M. Alexius Littre.
M. Petrus-Joannes Burette, Chirurgiæ Profeſſor.
M. Ludovicus de Vaux.
M. Renatus le Conte.
M. Franciſcus Afforty.
M. Germanus Preaux, Regius & rei Herbariæ in Scholis Profeſſor.

Proponebat Pariſiis JOANNES-BAPTISTA FERMELHUIS, Vernonæus, Baccalaureus Medicus. A. R. S. H. 1702.